

Vår dato:

28.09.2021

Vår ref:

2021/9654

Dykkar dato:

Dykkar ref:

ØKSNEVAD VIDAREGÅANDE SKOLE
Jærveien 990
4351 KLEPPE
Att. Sara Brunborg Jakobsen

Kontakt saksbehandlar
Endre Grüner Ofstad, 51568896

Dispensasjon til vedlikehald natursti i Øksnevadtjønn naturreservat, Øksnevad VGS

Statsforvaltaren i Rogaland gjev Øksnevad VGS v/ Sara Brunborg Jakobsen dispensasjon frå verneforskrift til vedlikehald av natursti i Øksnevadtjønn naturreservat. Dispensasjon er gitt med heimel i verneforskrift for Øksnevadtjønn naturreservat kap. IV, naturmangfaldlova § 48 og vassressurslova § 11.

Vilkår

- Av hensyn til verneverdier og hekkende fugl så skal tiltak foregå utenom hekketiden som er 1. april-15. august.
- Grus skal vere stadeigen og vere naturstein, og ikkje frå sprengstein.
- Det skal etablerast minimum ein tverrspalte, og kantane langs stien skal vere opparbeid med stadeigne massar for å redusere erosjon, sjå figur 3.
- Rydding av vegetasjon skal skje i medhald av Merkehandboka, sjå figur 2.
- Avkapp frå rydding skal leggjast i uønska stiar, for å kanalisere ferdsel og fremje bruk av ein sti.
- Dispensasjon for å rydde vegetasjon gjeld fram til 2030, og Statsforvaltaren skal varslast når rydding skjer.
- Av omsyn til den totale belastninga så er det ikkje lov å drive vedlikehald av stien i Øksnevadtjønn medan Øksnevad VGS v/ Torbjorn Haavardsholm ryddar ved Lonavatnet.

Statsforvaltaren takkar for engasjementet til ivaretaking av våre felles naturverdiar.

Bakgrunn

I brev av 23. og 27. september søker Øksnevad VGS v/ Sara Brunborg Jakobsen om tillatelse til vedlikehald av natursti i Øksnevad naturreservat. Tiltaket innebærer oppgrusing på et angitt strekk på 11-13 meter (se markert med blå strek i figur 1), og rydding av vegetasjon på sti ellers.

Oppgrusing skal ha en bredde på 60 cm. I nedre kant av stien er planlagt å forhøye terrenget med ca 15 cm slik at en forhindrer at grusen sklir ut. Denne forhøyningen vil være ca 2-3 meter lang.

Figur 1 – Illustrasjon av vernegrenser (rødt) og omsøkt strekket (i blått) hvor tiltakshaver ønsker å gruse opp.

Grusen skal være stedegen, og i størrelsesorden 4-8 mm.

Heimelsgrunnlag

Øksnevadtjønn naturreservat ble verna ved kongeleg resolusjon den 20. desember 1996 i medhald av lov om naturvern av 19. juni 1970, kor verneforskrifta sitt formål (kap. III) er «å bevare et våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv. Området er et viktig hekkeområde for våtmarksfugl»¹. I verneområdet er «All vegetasjon i vann og på land er fredet mot skade og ødeleggelse» (kap. IV-1) og «det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold (...)» (kap. IV-4).

Gjennomføring av tiltak krev løyve fra verneforskrifta. Tiltaket fell ikke under verneforskrifta si spesifiserte dispensasjonsreglar (kap. V og VI). Søknaden må difor vurderast etter naturmangfaldlova (nml) § 48, som gjeld framfor verneforskrifta si generelle dispensasjonsregel (kap. VIII) for verneområde freda etter lov om naturvern. I nml § 48 om dispensasjon fra vernevedtak står det at «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Begge vilkåra i første alternativ (leddsetning) må vere innfridde for å kunne gje dispensasjon

Alle avgjerd i offentlig forvaltning må gjerast med utgangspunkt i nml §§ 8-12 (jf. nml § 7)

Statsforvaltarens vurdering

§ 8 (kunnskapsgrunnlaget)

Det aktuelle området har lang historie som sti til og fra området, deriblant til fugletårn, slik at det har ingen økologisk funksjon for fugl eller våtmarken ellers. Videre er det allerede en del bruk av

¹ <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1996-12-20-1280>

området per i dag langs etablert natursti. Dagens tilstand på naturstien har ført til en økt forgreining og derfor en økt belastning på verneområdet. Tiltak for å auke kanalisering og bidra til å holde ferdsel borte fra selve vannflaten og umiddelbar nærhet ansees derfor som gunstig. Tiltaket er derfor ikke i strid med verneformål, og har heller ikke en nevneverdig negativ påvirkning på verneverdiene.

For å redusere den samla belastinga må rydding av vegetasjon vere minst mogleg. Dette skal gjerast i medhald av Merkehåndboka² som gjev mål og instruks for rydding av vegetasjon, sjå figur 2 under. Kvist og avfall frå rydda vegetasjon skal leggast slik at det aukar kanaliseringa, til dømes slik at det vil fungere som ein bom i stikryss. Dette i medhald av avtale gjort i felt, som viste at den opphavlege stien var den som var lengst vekke frå vasspeilet. I samband med ei slik rydding bør ein også nytta merkeband for å synleggjere kor ein ikkje skal gå.

Under synfaring så vurderte ein også omplanting av tre. At ein flytta oppslag av tre i ønska sti til uønska stiar, for å forsterke kanalisering. Dette er mogleg og anbefalt, men ikkje naudsynt.

Figur 2 – Illustrasjon som viser instruks for rydding av vegetasjon, frå Merkehåndboka.

Da stien ligg i fallretning så skal det etablerast spaltar/veitar som skjærer skrått i fallretning over stien, sjå figur 3, for å redusere framtidig erosjon. Spaltene vil fungere som avskjæringsgrøfter og lede vatnet bort frå sjølve stien. Spaltene kan byggast med stein eller anna ikkje-impregnert trevirke/tømmerstokkar.

Vidare skal kantane av stien opparbeidast, sjå figur 3 under, for å redusere erosjon. Dette bidrar til å redusere driftskostnader og avrenning knytt til naturstien.

Figur 3 – Illustrasjon på tiltak, spaltar og oppheva stikonstruksjon, for å redusere erosjon, frå Merkehåndboka.

§ 9 (føre-var-prinsippet)

Av hensyn til verneverdier og hekkende fugl kan ikke tiltak foregå i hekketiden 1. april-15. august.

² https://www.merkehåndboka.no/wp-content/uploads/merkehåndboka/Merkehåndbok_2019.pdf

§ 10 (økosystemtilnærming og samla belastning)

Øksnevad VGS v/ Torbjorn Haavardsholm har også løyve t.o.m. 2030 til å fjerne oppslag av framande treslag i Øksnevadtjønn og Lonavatnet naturreservat (brev av 01.07.2021, vår ref. 21/6805). Av omsyn til totale belastninga så er det ikkje lov å jobba med stien i Øksnevadtjønn medan dei ryddar ved Lonavatnet. For å harmonisere tiltak settast same tidsramme på dispensasjon, frem til 2030.

Tiltaket vurderast til å ha ein avgrensa geografisk utbreiing, og utover vurderingar gjort over er det ikkje andre kjende relevante tiltak som påverkar den samla belastninga.

§ 11 (kostnadane ved forringing av miljø skal bærast av tiltakshaver)

Grunna tiltaket og vurderinga i §§ 8-10 så nyttast ikkje § 11.

§ 12 (miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar)

Grunna tiltaket og vurderinga i §§ 8-10 så nyttast ikkje § 12.

Konklusjon

Klagerett

Dette vedtaket kan påklagast innan tre veker får brevet er mottatt, jf. forvaltningslova §§ 28 og 29. Eventuell klage skal stilles til Miljødirektoratet og sendes via Statsforvaltaran i Rogaland.

Med helsing

Per Kristian Austbø
Ass. miljøvernsjef

Endre Grüner Ofstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens naturoppsyn -

Miljødirektoratet

Miljødirektoratet

Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM

Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM